

รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดนครราชสีมา*
THE METHODS FOR PROPAGATING BUDDHISM BY THE DHAMMADUTA
IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

พระครูสุธรรมธีรานุยุต (ธีรศักดิ์ ธมฺมธีโร),
พระปลัดระพิน พุทธิสารโ, นิกธ ศรราข

Phrakhru Suthamthiranuyut (Thirasak Dhammadhiro),

Phrapalad Rapin Bhudtisaro, Nigorn Sirat

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: 6301204220@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดนครราชสีมา ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 รูปหรือคน และการสนทนาเฉพาะกลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านผู้ส่งสาร ได้แก่ การมีพระธรรมทูตที่มีความรู้และความเข้าใจในหลักธรรมอย่างลึกซึ้ง สามารถอธิบายหลักธรรมได้อย่างถูกต้องและชัดเจน และสามารถนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม พระธรรมทูตมีจริยาวัตรที่ดีเป็นต้นแบบที่ดีแก่ผู้อื่น และมีทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย ด้านสารที่เผยแพร่ รวมถึงการเลือกหลักธรรมที่เข้ากับกลุ่มเป้าหมาย เช่น หากกลุ่มเป้าหมายเป็นวัยรุ่น อาจเน้นหลักธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง การเลือกหลักธรรมที่เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์การเผยแผ่ และการนำเสนอหลักธรรมอย่างเข้าใจง่ายและนำไปปฏิบัติได้จริง ด้านช่องทางการสื่อสาร มีการใช้การบรรยายธรรมในสถานที่ต่าง ๆ เช่น วัด โรงเรียน ชุมชน การเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย การจัดกิจกรรมทางศาสนาต่าง ๆ และการเขียนหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ด้านผู้รับสาร การแบ่งกลุ่มเป้าหมายตามลักษณะที่ต่างกัน เช่น เพศ อายุ สถานะทางสังคม จะช่วยให้พระธรรมทูตวางแผนการเผยแผ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนำเสนอหลักธรรมในลักษณะนี้จะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น การใช้สื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงและการเผยแพร่หลักธรรม อีกทั้งยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเป้าหมายและช่วยให้พวกเขาเข้าใจและปฏิบัติตามหลักธรรมได้อย่างมีความหมายมากขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา; การเผยแพร่พระพุทธศาสนา; พระธรรมทูต

Abstract

An objective of this research article was: 1. To present the Buddhism dissemination model by Dhammadurta in Nakorn Ratchasima Province, conducted by the qualitative research method. Data were collected by in-depth-interviewing 25 key informants and 9 participants who were experts in focus group discussions. Data were analyzed by content descriptive interpretation.

The research results were found that the model of Buddhism dissemination by Dhjammaduta monks in Nakhon Ratchasima Province were found that the messenger aspect included having Dhammaduta monks who had deep knowledge and understanding of Dhamma principles, able to explain principles correctly and clearly. and be able to apply the principles in daily life appropriately Dhammaduta monks had good conduct, were good role models for others. and had the skills to adapt to the environment and culture of the target groups Including choosing principles that fit the target groups. For example, if the target group was teenagers, may emphasize principles regarding self-improvement, selecting principles appropriate to the dissemination context and situation. and presenting principles that were easy to understand and put into practice. Communication channels for Dhamma lectures were used in various places such as monasteries, schools, communities, and distributed via online media such as websites and social media. Organizing various religious activities and writing books about Buddhism. Receiver side: Segmenting target groups according to different characteristics such as gender, age, social status It will help Dhammaduta monks plan their missions effectively. Presenting the principles in this way will make it easier for the target audience to understand and put them into

practice. Using media and activities that are appropriate to the characteristics of the target audience will increase efficiency in reaching and disseminating the principles. It also builds good relationships with the target audience and helps them understand and practice the principles in a more meaningful way.

Keywords: Development Model; Propagation of Buddhism; Dhammaduta Monk

บทนำ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดธรรมแห่งสันติและปัญญาของพระพุทธเจ้าให้กับมนุษย์ทั้งมวล (พระมหาจุฑาธิ จิรสุทธิ, 2565) พระพุทธเจ้าทรงสอนหลักการและเทคนิคการเผยแผ่ที่เน้นคุณธรรม ความชัดเจนของเหตุผล และการแสดงธรรมด้วยจิตเมตตา โดยหลีกเลี่ยงการแสดงธรรมเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน เช่น ลาภสักการะ หรือเพื่อแสดงอำนาจเหนือผู้อื่น ที่สำคัญ พระพุทธศาสนาไม่เพียงแต่เน้นการปฏิบัติธรรม (พระครูสารกิจประยุต (สิงห์ โสภโณ), 2560) แต่ยังเน้นการสร้างสันติสุขให้กับมวลมนุษย์ พระพุทธองค์ทรงวางหลักธรรมวินัยเพื่อเป็นแนวทางให้พระสงฆ์ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องในฐานะทูตแห่งธรรม (ภารดี พูลประภา เอี่ยมเจริญ, 2561) ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการรักษาวินัย แต่ยังเป็นการสร้างตัวอย่างที่ดีและเป็นที่เชื่อถือในสายตาของประชาชน การเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยหลักธรรมวินัยนี้ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการส่งเสริมคุณธรรม และการดำเนินชีวิตที่มีจิตวิญญาณและสติปัญญา ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างสันติสุขในสังคมได้อย่างแท้จริง (พระอนุรักษ์ อนุรักษิโต, 2566) การเผยแผ่ของพระธรรมทูตในสมัยพุทธกาลจึงไม่เพียงเป็นการแนะนำแนวทางปฏิบัติธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นการแพร่กระจายข้อความแห่งสันติและความเข้าใจที่ลึกซึ้งต่อชีวิตและจักรวาล

ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าได้ทรงสอนหลักการและเทคนิคที่ชัดเจนแก่พระสาวกเพื่อเป็นแนวทางในการแสดงธรรมและการเผยแผ่ธรรม (มนัสวี ศรีนนท์, 2560) ทรงวางหลักการและวิธีการที่รองรับโดยมีพระธรรมวินัยเป็นฐานสอนให้พระสาวกมีคุณธรรมและเหตุผลในการนำเสนอธรรม แสดงธรรมด้วยจิตเมตตา (พระมหาวิรุฑ วิโรจโน และพระครูปลัดสุรจฺจติ จันทมโม, 2562) และเน้นที่ประโยชน์ต่อผู้ฟังโดยไม่หวังผลตอบแทนเช่นลาภสักการะหรือยกย่องตนเอง เพราะพระพุทธศาสนามีจุดมุ่งหมายหลักในการสร้างสันติสุขให้กับมหาชน ซึ่งหลักการและวิธีการที่ทรงวางไว้นั้นช่วยให้พระธรรมทูตมีทิศทางและกรอบการปฏิบัติที่ถูกต้องในฐานะผู้เผยแผ่ธรรม พระธรรมวินัยไม่เพียงเป็นกฎหมายในการปฏิบัติภารกิจของพระธรรมทูตเท่านั้น แต่ยังเป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิตที่ดีงามและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้คน การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ในรูปแบบที่สมัยพุทธกาลจึงเป็นหนึ่งในวิธีการที่ชัดเจนและมีประสิทธิผล โดยมีหลักธรรมและธรรมวินัยเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยหลักการและเทคนิคที่พระพุทธเจ้าทรงกำหนดไว้ช่วยให้ศาสนานี้แพร่กระจายไปอย่างแพร่หลายและเข้าถึงมหาชนอย่างแท้จริง

สำหรับพระธรรมทูตในจังหวัดนครราชสีมา การเผยแผ่ธรรมะตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาจะดำเนินการตามตารางการอบรมที่กำหนดไว้ในแต่ละปีการศึกษา โดยมีพระภิกษุสงฆ์ที่รับผิดชอบในแต่ละโรงเรียน วัด และตำบล โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงกันไปเป็นประจำทุกปีเพื่อให้เกิดการเผยแผ่หลักธรรมอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของเนื้อหาธรรมะส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาจิตใจของเยาวชนและประชาชนให้เป็นคนดี โดยพระธรรมทูตทุกรูปจะต้องผ่านการอบรมเพื่อให้สามารถนำเทคนิคการเผยแผ่ความรู้ในหลักธรรมไปใช้ได้เหมาะสมและตอบโจทยความต้องการของเยาวชนและประชาชน (พระมหาสุเทพ สุพัฒโน, 2562) การอบรมดังกล่าวช่วยเสริมสร้างทักษะให้พระธรรมทูตสามารถปรับเนื้อหาและวิธีการเผยแผ่ให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมาย ด้วยวิธีการนี้ พระธรรมทูตในจังหวัดนครราชสีมาไม่เพียงแต่เผยแผ่คำสอนของพระพุทธเจ้า แต่ยังช่วยให้เกิดการฝึกอบรมคุณธรรมและค่านิยมที่ดีในหมู่เยาวชนและประชาชน ซึ่งนำไปสู่การสร้างสังคมที่มีรากฐานมั่นคงในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

การดำเนินงานของพระธรรมทูตในจังหวัดนครราชสีมาเน้นที่การเผยแผ่หลักธรรมและการพัฒนาคุณธรรมในหมู่เยาวชนและประชาชน (พระมหาศิวก ปรณฺวชิโร และคณะ, 2564) โดยการเผยแผ่แต่ละครั้งจะประกอบด้วยการนำเสนอธรรมะที่เข้าถึงได้ง่ายและทันสมัย ทำให้เยาวชนและประชาชนสามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน พระธรรมทูตในแต่ละพื้นที่จะปรับเนื้อหาและวิธีการเผยแผ่ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมและสภาพสังคมของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งช่วยให้การเผยแผ่ธรรมะมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้จริง นอกจากนี้ การเผยแผ่ธรรมะยังครอบคลุมถึงการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น โซเชียลมีเดีย การจัดกิจกรรมทางศาสนา และการสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจ ซึ่งจะช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของเยาวชนและประชาชนในการเรียนรู้และทำความเข้าใจธรรมะของพระพุทธศาสนา พระธรรมทูตจึงเป็นตัวแทนที่สำคัญในการสร้างสังคมที่มีความสุข มีความเข้าใจในหลักธรรม และมีคุณธรรมที่ดีงาม ทั้งนี้ การเผยแผ่ธรรมะในจังหวัดนครราชสีมาเป็นตัวอย่างที่ดีแก่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในพื้นที่อื่น ๆ แสดงให้เห็นถึงการนำหลักธรรมไปใช้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการสร้างสังคมที่ดี

การปฏิบัติงานของพระธรรมทูตในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง (พุฒิพันธุ์ จันทวิโส, 2565) การทำวิจัยและพัฒนารูปแบบการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญ มุ่งให้พุทธศาสนิกชนทุกคน

มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและนำส่งคมไปสู่ความสงบสุขอย่างยั่งยืน โดยการวิจัยนี้มุ่งเน้นที่การพัฒนาแบบการเผยแผ่ของพระธรรมทูตในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ในการเผยแผ่ศาสนา มุ่งหวังให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในจังหวัดนี้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้จะถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาวิธีการเผยแผ่ของพระธรรมทูต ช่วยสร้างความเชื่อถือและศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำพาศาสนาให้เจริญและแข็งแกร่งยิ่งขึ้นในสังคม การวิจัยนี้จะรวบรวมข้อมูลและพัฒนาวิธีการเผยแผ่ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา โดยเน้นที่การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย เช่น เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้ในชุมชน การวิจัยจะเน้นการสื่อสารหลักธรรมที่เข้าใจง่ายและสามารถนำไปใช้ได้จริง เพื่อให้ผู้คนสามารถนำคำสอนของพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การศึกษานี้จะไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความรู้และความเข้าใจในหลักธรรม แต่ยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพระธรรมทูตกับชุมชน สร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้การเผยแผ่ศาสนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ผลจากการวิจัยจะให้ข้อมูลที่สำคัญในการจัดทำแผนการเผยแผ่และกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อเข้าถึงและกระตุ้นความสนใจของประชาชนในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ ยังจะช่วยพัฒนาพระธรรมทูตให้มีทักษะและความเข้าใจที่ดีขึ้นในการเผยแผ่หลักธรรม ทั้งในด้านเนื้อหา วิธีการสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการยกระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในจังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่อื่น ๆ ช่วยให้พระธรรมทูตสามารถนำหลักธรรมไปใช้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นำส่งคมไปสู่ความสงบสุขอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อนำเสนอรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 25 คน ประกอบด้วย กลุ่มพระธรรมทูตฝ่ายอำนวยการ จำนวน 5 รูป กลุ่มพระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติการจำนวน 5 รูป กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน กลุ่มนักวิชาการทางด้านการจัดการเชิงพุทธ จำนวน 5 รูปหรือคน

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 รูปหรือคน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านพระธรรมทูต ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญการบริหารจัดการ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเพื่อนำเสนอรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารโดยการรวบรวมจากหนังสืออ้างอิงทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ และวิจัยที่เกี่ยวข้อง พัฒนาขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์ตามกรอบเพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

4. การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ 1. ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการนัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง และได้ศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียงเตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ 2. ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์ ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ทฤษฎีการสื่อสารของเดวิด เค เบอโร (นันทนา นันทวโรภาส, 2558)

1. รูปแบบด้านผู้ส่งสาร มีดังนี้ พระธรรมทูตในนครราชสีมามีความรู้สึกซึ่งในหลักธรรมพระพุทธศาสนา และสามารถอธิบายหลักธรรมได้อย่างชัดเจน พวกเขามีศรัทธาอย่างมั่นคงในศาสนาและปฏิบัติตนตามหลักธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น พร้อมทั้งมีทักษะการปรับตัวเพื่อเข้าถึงและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเป้าหมาย

2. รูปแบบด้านสาร มีดังนี้ การเลือกใช้หลักธรรมที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น วิทยุรุ่น จะช่วยให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเลือกหลักธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง เช่น สติ และสมาธิ ตรงตามบริบทและสถานการณ์ของการเผยแผ่ เพื่อให้หลักธรรมสามารถถูกเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ พระธรรมทูตควรมีความรอบรู้และเข้าใจในหลักธรรมอย่างลึกซึ้งเพื่อให้สามารถสื่อสารหลักธรรมได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3. รูปแบบด้านช่องทางการสื่อสาร มีดังนี้ การบรรยายธรรมและการเผยแผ่ผ่านสื่อออนไลน์เป็นช่องทางที่สำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิผล การจัดกิจกรรมทางศาสนา เช่น การอบรมและปฏิบัติธรรมเป็นช่องทางการเผยแผ่อีกทางหนึ่งที่สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการเขียนหนังสือเกี่ยวกับหลักธรรมของพระพุทธศาสนาจะเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลในการเผยแผ่หลักธรรมและกระตุ้นให้ผู้อ่านเรียนรู้และศึกษาด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. รูปแบบด้านผู้รับสาร มีดังนี้ การแบ่งกลุ่มเป้าหมายตามลักษณะต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ สถานะทางสังคม ความสนใจ ช่วยให้พระธรรมทูตสามารถวางแผนการเผยแผ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการแบ่งกลุ่มเป้าหมายช่วยให้พระธรรมทูตเข้าใจกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำเสนอหลักธรรมที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้ การทำความเข้าใจและเข้าใจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายจึงเป็นสำคัญ เพื่อให้สามารถนำเสนอหลักธรรมที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม การนำเสนอหลักธรรมที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมายจะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำเนินชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย พระธรรมทูตใช้สื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อช่วยให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงหลักธรรมได้อย่างง่ายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นำมาอภิปรายผล โดยจำแนกตามรายด้านของการวิจัยดังต่อไปนี้

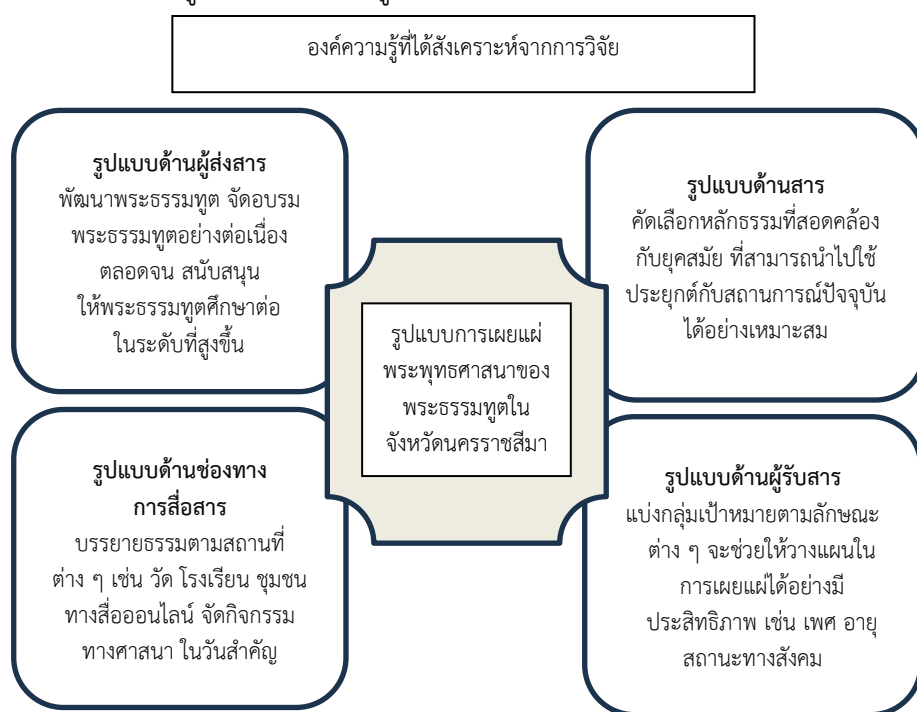
รูปแบบด้านผู้ส่งสาร รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัดนครราชสีมา ด้านผู้ส่งสาร ดำเนินการดังนี้ พัฒนาความรู้และเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง มีการจัดอบรมต่อเนื่อง การอบรมเน้นที่เนื้อหาหลักธรรมที่สำคัญ เช่น หลักอริยสัจ และหลักศีล เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจลึกซึ้งให้กับพระธรรมทูต การอบรมทักษะที่จำเป็นสำหรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น ทักษะในการพูด การนำเสนอ การแก้ไขปัญหา และการปรับตัว เพื่อเสริมความสามารถในการเผยแผ่ การให้ทุนการศึกษาและการสนับสนุนให้พระธรรมทูตศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะ เพื่อปรับปรุงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านสาร การคัดเลือกหลักธรรมที่สอดคล้องกับยุคสมัย เพื่อนำไปใช้ประยุกต์ในสถานการณ์ปัจจุบันอย่างเหมาะสม เช่น หลักธรรมที่เน้นความสำคัญของจิตสำนึก และการพัฒนาตนเอง การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะบวกเช่น ความเมตตา ความกรุณา และมุทิตา เพื่อเสริมสร้างความสันติภาพและการเข้าถึงหลักธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านช่องทางการสื่อสาร การบรรยายธรรมตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ฟังได้เรียนรู้หลักธรรมของพระพุทธศาสนาโดยตรง และเข้าใจอย่างลึกซึ้ง การเผยแผ่ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมทางศาสนา เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้หลักธรรมผ่านการทำกิจกรรมจริง ด้านผู้รับสาร การแบ่งกลุ่มเป้าหมายตามลักษณะต่าง ๆ เพื่อวางแผนการเผยแผ่อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเสนอหลักธรรมที่เข้าถึงความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้สามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระศรีสิทธิวิเทศ (ธวัชชัย ธมฺขโย), (2563) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูต ในเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิจัยพบว่า การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน พระธรรมทูตเริ่มเข้าไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตบริหารพิเศษฮ่องกงราวปี พ.ศ. 2532 สามารถสร้างวัดไทยแห่งแรกขึ้นในฮ่องกงและขยายสร้างวัดขึ้นอีกหลายวัดจนถึงปัจจุบัน โดยมีลักษณะที่ศึกษา 2 ประเด็น คือ 1. สภาพปัญหาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในฮ่องกงนั้นแบ่งออกได้เป็น 6 ด้าน คือ ด้านการสื่อสาร ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านความเชื่อ ด้านบริหารจัดการ ด้านสถานที่ และด้านบุคลากร 2. สภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในฮ่องกง แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการใช้สื่อ ด้านกิจกรรมการเผยแผ่ ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และด้านปฏิบัติของพระธรรมทูต รูปแบบการเผยแผ่ของพระธรรมทูตในฮ่องกง แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการศึกษา ควรจัดโครงการอบรมภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น 2. ด้านสังคมสงเคราะห์ ควรตั้งศูนย์ช่วยเหลือ

- คนไทยในต่างแดน 3. ด้านแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ควรจัดกิจกรรมวัฒนธรรมนานาชาติ
4. ด้านการสร้างภาคีเครือข่าย มีการลงนามความร่วมมือกับวัด ราชการและองค์กรต่าง ๆ
5. ด้านการใช้สื่อเผยแพร่เชิงรุก มีโครงการธรรมสัญจร จิตอาสาเผยแพร่ และใช้สื่อออนไลน์
6. ด้านบุคลากร พระธรรมทูตมีภูมิรู้ภูมิธรรม และมีธรรมทูตคุณหัสจัตตอาสา

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูต
ในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นรูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูต
ในจังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

รูปแบบสภาพทั่วไปในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในจังหวัด
นครราชสีมา พบว่า ด้านผู้ส่งสาร ดำเนินการดังนี้ พัฒนาคำถามและเข้าใจในหลักธรรมของ
พระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเผยแพร่พระพุทธศาสนา เช่น
การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง มีการจัดอบรม

ต่อเนื่อง การอบรมเน้นที่เนื้อหาหลักธรรมที่สำคัญ เช่น หลักอริยสัจ และหลักศีล เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจลึกซึ้งให้กับพระธรรมทูต การอบรมทักษะที่จำเป็นสำหรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น ทักษะในการพูด การนำเสนอ การแก้ไขปัญหา และการปรับตัว เพื่อเสริมความสามารถในการเผยแผ่ การให้ทุนการศึกษาและการสนับสนุนให้พระธรรมทูตศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะ เพื่อปรับปรุงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านสาร การคัดเลือกหลักธรรมที่สอดคล้องกับยุคสมัย เพื่อนำไปใช้ประยุกต์ในสถานการณ์ปัจจุบันอย่างเหมาะสม เช่น หลักธรรมที่เน้นความสำคัญของจิตสำนึก และการพัฒนาตนเอง การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะบวกเช่น ความเมตตา ความกรุณา และมูทิตา เพื่อเสริมสร้างความสันติภาพและการเข้าถึงหลักธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านช่องทางการสื่อสาร การบรรยายธรรมตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ฟังได้เรียนรู้หลักธรรมของพระพุทธศาสนาโดยตรง และเข้าใจอย่างลึกซึ้ง การเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมทางศาสนา เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้หลักธรรมผ่านการทำกิจกรรมจริง ด้านผู้รับสาร การแบ่งกลุ่มเป้าหมายตามลักษณะต่าง ๆ เพื่อวางแผนการเผยแผ่อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเสนอหลักธรรมที่เข้าถึงความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้สามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จัดหลักสูตรฝึกอบรมที่หลากหลายให้กับพระธรรมทูตในนครราชสีมา ครอบคลุมตั้งแต่หลักสูตรระยะสั้นถึงระยะยาวและหลักสูตรออนไลน์ พร้อมการติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาต่อเนื่อง
2. สร้างโครงสร้างพัฒนาสมรรถนะพระธรรมทูต โดยมีศูนย์อบรมและศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
3. ดำเนินโครงการพัฒนาคุณลักษณะส่วนบุคคลของพระธรรมทูต เช่น การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อและความเห็นคุณค่าต่อสังคม ทำให้พระธรรมทูตมีคุณลักษณะที่ดี

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จัดการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะเผยแผ่ศาสนาให้พระธรรมทูต โดยเน้นการสัมมนาและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อเพิ่มความรู้ในหลักธรรม
2. จัดโครงการและกิจกรรมที่เน้นปฏิบัติการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ผ่านการแสดงหนังสือธรรมะ และประชุมวิจัยทางศาสนา

3. ใช้เทคโนโลยีสื่อสารเพื่อเผยแผ่ศาสนา ได้แก่ การสร้างเว็บไซต์ แพลตฟอร์มออนไลน์ และกลุ่มพระธรรมทูตในโซเชียลมีเดีย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในนครราชสีมาเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ประเมินความรู้ความเข้าใจและความสนใจของพวกเขาในกิจกรรมทางศาสนา

2. ขยายขอบเขตการศึกษาไปยังพื้นที่อื่น ๆ นอกจากนครราชสีมาเพื่อทำความเข้าใจความต้องการและความสนใจของประชาชนในวงกว้าง

3. ใช้วิธีการวิจัยหลากหลาย เช่น สำรวจความคิดเห็น และการสังเกตการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและมีมุมมองหลายด้าน

เอกสารอ้างอิง

นันทนา นันทวโรภาส. (2558). *สื่อการเมือง ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด.

พระครูสารกิจประยุกต์ (สิงห์ โสภโณ). (2560). พระพุทธศาสนากับการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*, 3(1), 15-15.

พระมหาชูชาติ จิรสุโข. (2565). การบูรณาการการสื่อสารเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย. *วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์*, 8(1), 211-224.

พระมหาวิรุฬ วิโรจโน และพระครูปลัดสุราวุฒิ จันทมโม. (2562). คุณลักษณะพิเศษของผู้เผยแผ่ธรรมในพระพุทธศาสนา. *วารสารวิชาการพระพุทธศาสนาเขตลุ่มน้ำโขง*, 2(2), 33-42.

พระมหาศิวกกร ปญญาวิโร และคณะ. (2564). บทบาทและหน้าที่ของพระธรรมทูตจากอดีตสู่ปัจจุบัน. *วารสารบัณฑิตแสงไคมคำ*, 6(1), 116-131.

พระมหาสุเทพ สุวฑฺฒโน. (2562). กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 6(3), 1363-1378.

พระศรีสิทธิวิเทศ (ธวัชชัย ธมมชโย). (2563). รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูต ในเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (ดุขนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระอนุรักษ์ อนุรชิตโต. (2566). รูปแบบการพัฒนาการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนต้นแบบด้านคุณธรรมโดยพุทธสันติวิธี จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 11(2), 667-680.
- พุฒิพันธุ์ จันทวิโส. (2565). บทบาทของพระธรรมทูตในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียน อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 8(3), 113-124.
- ภารดี พูลประภา เอี่ยมเจริญ. (2561). รูปแบบการแก้ไขวิกฤติศรัทธาในพระสงฆ์ตามหลักพระธรรมวินัย. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 7(1), 25-40.
- มนัสวี ศรีนนท์. (2560). วิเคราะห์หลักการเรียนการสอนตามนัยพระพุทธศาสนา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*, 5(1), 122-132.